

ROLUL ROMÂNIEI ÎN REALIZAREA ORDINII REGIONALE LA MAREA NEAGRĂ

ROMANIA'S ROLE IN ACHIEVING THE REGIONAL ORDER ON THE BLACK SEA

LE RÔLE DE LA ROUMANIE DANS LA CRÉATION DE L'ORDRE RÉGIONAL À LA MER NOIRE

Cam.fl.drd.ing. Mihai PANAIT*
Cdor.prof.univ.dr. Ioan CRĂCIUN**

România, ca stat maritim european, membru al celor mai importante organizații din spațiul euroatlantic, NATO și Uniunea Europeană, se afirmă acum ca un stat recunoscut, pe măsura statutului său, într-o perioadă cu provocări, dar și cu oportunități multiple. Rolul României în realizarea ordinii regionale la Marea Neagră este important și se realizează prin intensificarea măsurilor politice, economice sau diplomatice, dar și prin intensificarea eforturilor pentru întărirea interoperabilității la nivelul NATO sau al UE în sprijinul eficientizării mecanismelor aliate de descurajare și de apărare. La 15 ani de la intrarea României în NATO, aceasta se regăsește într-o poziție favorabilă consolidării capacității naționale de apărare, care include realizarea capabilităților necesare eficientizării răspunsului nostru la amenințările simetrice și asimetrice. Astfel, începând cu anul 2017, România și-a îndeplinit angajamentul față de NATO în ceea ce privește alocarea a 2% din PIB pentru apărare, în vederea continuării procesului de transformare și de modernizare.

Romania as an European maritime state, a member of the most important organizations in the Euro-Atlantic area, NATO and the European Union, is now asserting itself, as a state recognized in terms of its status, in a period with challenges but also with multiple opportunities. The role of Romania in the realization of the regional order in the Black Sea is important and it is achieved by intensifying the political, economic or diplomatic measures, but also by intensifying the efforts to strengthen the interoperability at NATO or EU level, in support of the efficiency of the Allied deterrence and defense mechanisms. 15 years after Romania's entry into NATO, it is in a favorable position to strengthen the national defense capacity, which includes the realization of the capabilities necessary to make our response to symmetrical and asymmetrical threats more efficient. Thus, starting with 2017, Romania has fulfilled its commitment to NATO regarding the allocation of 2% of GDP for defense, to continue the transformation and modernization process.

La Roumanie, en tant qu'État maritime européen, membre des organisations les plus importantes de la zone euro-atlantique, de l'OTAN et de l'Union européenne, devient désormais un État reconnu à la hauteur de son statut, dans une période pleine de défis, ainsi que de nombreuses opportunités. Le rôle de la Roumanie dans la création de l'ordre régional à la mer Noire est important et consiste à renforcer l'importance des mesures politiques, économiques ou diplomatiques, et aussi à intensifier ses efforts pour le renforcement de l'interopérabilité au niveau de l'OTAN ou de l'UE, à l'appui de l'efficacité des mécanismes alliés de dissuasion et de défense. La Roumanie, 15 ans après l'adhésion à l'OTAN, est dans une situation favorable pour le renforcement des capacités de défense nationale, notamment la réalisation des capacités nécessaires pour rendre plus efficace son action face aux menaces symétriques et asymétriques. Ainsi, depuis 2017, la Roumanie a respecté l'engagement pris vis-à-vis de l'OTAN, d'allouer 2% du PIB à la défense afin de poursuivre le processus de transformation et de modernisation.

Cuvinte-cheie: ordine regională; securitate; cooperare; dimensiunea militară; riscuri și amenințări; regiunea Mării Negre.

Keywords: regional order; security; cooperation; military dimension; risks and threats; the Black Sea region.

Mots-clés: ordre régional; sécurité; coopération; dimension militaire; risques et menaces; la région de la mer Noire.

*Comandamentul Flotei

e-mail: mihai.panait@navy.ro

**Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

e-mail: craciun64@gmail.com

Securitatea, prosperitatea și pacea sunt concepte cu valoare pentru cetățenii oricărui stat, în general. Constituția României, Strategia de securitate națională a României și Strategia națională de apărare a țării definesc conceptele, principiile și reperele securității și stabilității statului român, într-o abordare sistemică și cuprinzătoare, în contextul construcției europene și cooperării euroatlantice.

Din perspectivă istorică, dar și din cea a provocărilor prezente și viitoare la nivel global și regional, a transformărilor mediului strategic, când sistemele internaționale au devenit mult mai complexe, caracterizate de o instabilitate persistentă, necesitatea dezvoltării, transformării și dimensionării relațiilor politice, economice, militare, sociale și de mediu, la nivel intern și cu o strânsă relaționare sau interdependență externă, este evidentă.

În contextul evoluției contemporane a mediului de securitate în regiunea Mării Negre, puterea militară a unui stat este un factor de importanță vitală, iar dimensiunea militară se constituie într-unul dintre pilonii principali ai stabilității statului.

Se recunoaște că, în calitate de actor major, statul trebuie să dispună, alături de structuri politice și economice, și de o forță militară credibilă și bine structurată, cu o putere combativă, pe măsura responsabilităților care-i revin.

Frontiera estică a României, terestră (însușind 273,8 km – frontiera terestră cu Ucraina), fluvială (în total 856,8 km – din care 680,6 km cu Republica Moldova și 176,2 km cu Ucraina) și maritimă (9199,4 km – din care 30,2 km cu Ucraina)¹⁾ reprezintă, totodată, și frontiera externă a NATO și a UE.

Din acest punct de vedere, dar și prin prisma faptului că este stat membru al acestor organizații, România face parte dintr-un spațiu comun de securitate și apărare.

De asemenea, eforturile care trebuie făcute atât de România, cât și de statele din vecinătate necesită timp și răbdare, cu o construcție solidă bazată pe principiile democrației universale.

De altfel, așa după cum cunoscuții analiști Ayşe Gunes - Ayata, Ayca Ergun și Isil Celimli analizează situația din regiunea Mării Negre cu mult pragmatism, afirmând: „Nicăieri slăbirea statului nu a deschis calea către consolidarea pieței sau a societății civile. Atunci ar fi absurd să ne așteptăm

ca acest lucru să se întâmple automat în regiunea Mării Negre”²⁾.

Dezvoltarea și consolidarea capacităților României pentru asigurarea securității și stabilității euroatlantice

Etnogeneza României a fost un proces complex, care a condus la apariția unui popor neolatin, unicul moștenitor al romanității orientale. Odată cu încheierea acestui proces, la sfârșitul secolului al VIII-lea, populația autohtonă s-a transformat în poporul român.

România are o istorie și o identitate națională de peste 2.500 de ani³⁾.

Statul român s-a format în 1859 și și-a câștigat independența în 1877.

În 1918, România, prin Marea Unire cu Transilvania, cu Bucovina și cu Basarabia, a realizat visul unei națiuni. În perioada 1881-1947, România a fost monarhie constituțională, iar începând cu anul 1947, a devenit republică.

După cel de-al Doilea Război Mondial, parte a teritoriului românesc a fost ocupat de URSS și România devenea stat comunist și membru al Tratatului de la Varșovia⁴⁾.

După Revoluția din Decembrie 1989, România aplică reformele economice și politice, aderă la NATO în 29 martie 2004, devine membru al Uniunii Europene în 2007 și semnează, în 2011, *Declarația Comună privind Parteneriatul Strategic pentru Secolul XXI între România și Statele Unite ale Americii*⁵⁾.

România, ca stat maritim european și membru al Uniunii Europene și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord, și-a afirmat, în spațiul geopolitic al Mării Negre, un rol recunoscut, pe măsura statutului său, beneficiind de avantajul natural al propriei rețele hidrografice și de largă deschidere spre orizontul lumii mediteraneene și atlantice.

România, cu o suprafață de 237.500 de kilometri pătrați și cu o populație de 21.413.815 de locuitori, este stat riveran la Marea Neagră, alături de Rusia, Ucraina, Bulgaria, Turcia, și Georgia. Cu o lungime de 245 km a coastei maritime, România ocupă un loc important, în cadrul țărilor riverane Mării Negre, prin amploarea spațiului terestru cu ieșire la mare⁶⁾.

Marea Neagră are importanța sa deosebită, încă din Antichitate, atât pentru romani, „lac bizantin, în

timpul Imperiului Roman”⁷, cât și pentru greci sau atenieni, așa cum apare în scrierile cunoscutului istoric clasic grec Plutarh: „Pericles a navigat, de asemenea, în Marea Neagră cu o flotă mare și excelent dotată, iar acolo a tratat considerabil orașele grecești și a asigurat, prin negocieri, diferitele aranjamente locale pe care le-au dorit”⁸.

În prezent, România are o economie în creștere, o piață liberă și o bună prezență în regiune, reprezentând, fără falsă modestie, un pilon de stabilitate pentru securitatea și cooperarea euroatlantică. Pentru România, în acest context, Marea Neagră și Dunărea rămân baza, fundația pe care s-a realizat independența și liantul pentru dezvoltarea ulterioară. Stabilitatea și procesul de cooperare din zona Mării Negre reprezintă una dintre principalele direcții strategice în politica de securitate, pentru următorii ani. Liderii din această regiune ar trebui să fie suficient de echilibrați și, în același timp, suficient de puternici pentru a descuraja și a gestiona potențialele riscuri și amenințări la adresa securității și stabilității euroatlantice, dar și regionale, deoarece în această perioadă, există multe provocări pentru toate națiunile din regiune.

Participarea cu succes a Armatei României, alături de partenerii euroatlantici, în campaniile din Irak, din Balcani și din Afganistan, sau participarea la operațiile navale majore, desfășurate în teatrele de operații din Marea Mediterană, din Golful Aden și din Oceanul Indian, în lupta împotriva terorismului, în războiul din Libia sau în lupta antipiraterie demonstrează profesionalismul structurilor politice și militare și faptul că România s-a înscris pe acest drum al modernizării și transformării continue, pentru a fi în măsură să facă față provocărilor prezente și viitoare. Extrapolând la scară europeană și regională, putem considera că se poate construi mai mult, pot fi identificate soluții viabile pentru viitorul european.

Contribuția României în cadrul organizațiilor euroatlantice și regionale pentru menținerea echilibrului și a ordinii regionale la Marea Neagră

Sistemul de securitate la nivel statal este caracterizat de cele cinci dimensiuni ale sale: politică, militară, economică, socială și de mediu. Dimensiunea militară sau securitatea militară reprezintă capacitatea statului de a riposta în fața unor pericole, amenințări, agresiuni, de a analiza

și a elimina vulnerabilitățile și riscurile la adresa securității statului.

Asigurarea stabilității statului se realizează, implicit, prin această dimensiune militară, iar o primă cale de realizare identificată se referă, în principal, la transformarea, modernizarea sau dezvoltarea structurilor militare. Aceasta trebuie să fie continuă, cu un grad de flexibilitate și de adaptabilitate ridicat astfel ca interconectarea cu sistemul global să se realizeze constant.

Pornind de la cerințele actuale ale lumii moderne, dimensiunea militară pe care o proiectăm, pe care o modernizăm, de fapt trebuie să îndeplinească criteriile de conducere eficiente, cu o structură echilibrată de forțe interoperabile și cu o infrastructură corespunzătoare. Dimensiunea militară a securității statului ar trebui să fie suficient de echilibrată și, în același timp, suficient de puternică pentru a descuraja și a gestiona potențialele riscuri și amenințări la adresa securității și stabilității statului.

Dezvoltarea unei structuri de forțe pentru a putea acționa în mediul complex al războiului modern tip întrunit este, în opinie personală, una dintre căile cele mai eficiente în analiza de față. Apariția unor noi concepte, precum: securitate colectivă, securitate comună sau securitate prin cooperare, a impus, la nivelul Uniunii Europene și al NATO, structuri din care România face parte, necesitatea identificării unor soluții concrete pentru viitorul apărării comune.

În altă ordine de idei, creșterea eficacității operaționale a grupurilor tactice de luptă (Battle groups), eșalonarea perioadelor în starea gata de acțiune și revizuirea conceptului privind răspunsul militar rapid al Uniunii Europene constituie o preocupare de foarte mare interes în actualul context de criză ucraineană. Ideea unei capacități militare de dimensiuni mici, cu mobilitate și capacitate de luptă ridicate, gata de intervenție în timp scurt, în situații de criză, pentru interesele de securitate ale Uniunii Europene, se transpune în practică și la nivel intern, conform Concepției de restabilire a capacității de luptă a Armatei României, pentru perioada 2019-2026, prin constituirea TF (Grupări de Forțe) sau a TG (Grupuri de forțe)⁹.

Conceptele europene, împreună cu cele NATO, pot sta la baza transformărilor necesare modernizării și interconectării dimensiunii militare și contribuției acesteia la asigurarea stabilității

statului. La nivelul statului, toate aceste concepte trebuie transpuse în politici de acțiune pentru eficientizarea rolului dimensiunii militare.

O altă cale este aceea de determinare a raportului securitate – strategie – forțe și organizarea sau optimizarea acestuia. Aceasta se realizează prin analiza matricei de sincronizare și de determinare a soluțiilor optime, pe baza elementelor prezentate mai sus, a efectelor întrebuintării forțelor asupra elementelor tangibile (echipamente, cantitatea forțelor, calitatea acestora, capacitățile, mobilitatea, logistica, rezerva de forțe, organizarea forțelor, puterea de luptă) și intangibile (moralul, disciplina, antrenamentul, leadershipul, doctrina, dorința de a lupta, suportul public, alianțele și coalițiile).

Dar cea mai bună soluție pe care un stat o poate adopta pentru asigurarea stabilității sale, prin prisma utilizării dimensiunii militare a securității, este reprezentată de respectarea angajamentelor asumate și de participarea cu forțe și cu mijloace în teatrele de operații, alături de partenerii euroatlantici. Astfel, începând cu anul 2017, România și-a îndeplinit angajamentul față de NATO în ceea ce privește alocarea a 2% din PIB pentru apărare, în vederea continuării procesului de transformare, modernizare și dotare a forțelor armate¹⁰.

Ca urmare a acestui fapt, în prezent România se găsește într-o poziție favorabilă consolidării capacității naționale de apărare, care include realizarea capacităților necesare eficientizării răspunsului nostru la amenințările simetrice și asimetrice. În plus, România și-a intensificat eforturile pentru întărirea interoperabilității cu armatele aliaților NATO, în sprijinul eficientizării mecanismelor aliate de descurajare și de apărare, precum cele corespunzătoare Planului NATO de Reacție Imediată.

Participarea României și perspectivele pentru următorii ani se impun a fi evidențiate în acest context. România a participat la operaționalizarea Grupurilor de Luptă ale UE sau la misiunile UE sau ONU, iar dintre acestea, cele mai importante sunt participarea României la Operația ATALANTA, de luptă împotriva pirateriei, cu fregata Regele Ferdinand, în anul 2012, pe o perioadă de 60 de zile, sau participarea din acest an cu un contingent de aviație, compus din patru elicoptere și peste 100 de militari, în misiunea ONU din Mali.

Participarea cu personal de stat major în comandamentele UE sau NATO împreună cu

participarea, începând cu anul 2017, la operația NATO Sea Guardian, sau continuarea participării cu un contingent important în Afganistan, în cadrul Resolute Support Mission (RSM), arată clar că România este angajată consistent în efortul euroatlantic de realizare a ordinii regionale în bazinul Mării Negre.

Evoluțiile recente și perspectivele pe termen scurt, mediu și lung se referă la preocupările EUMS, de elaborare a documentelor privind standardizarea activităților de pregătire a Grupurilor de Luptă (EU Battle Group¹¹). Se consideră că, deși pregătirea BG-urilor este responsabilitatea statelor membre contribuatoare, există abordări diferite, care necesită o standardizare a pregătirii BG-urilor.

Succesul deja previzibil al celei mai importante operații conduse de Uniunea Europeană, operația ATALANTA, în desfășurare încă din 2008, sau al operației EUNAVFOR Sophia arată că se construiește cu seriozitate și inteligență o forță militară a Uniunii Europene pentru prezent și viitor. Gruparea Navală a Uniunii Europene acționează în teatrul de operații din Golful Aden și din bazinul somalez începând cu anul 2008, și cuprinde nave, aviație și forțe speciale cu un efectiv care a atins, în perioadele de dinamism, un număr de aproximativ 1.500 de militari.

Dislocarea contingentului național al Regimentului de Infanterie Marină în teatrul de operații din Afganistan, în cadrul operației ”Resolute Support”, participarea, în cadrul Very High Readiness Joint Task Force (VJTF¹²), a pachetului de forțe de Reacție Rapidă al NATO, pe o perioadă de șase luni, cu Fregata Regele Ferdinand, sau participarea la operația SEA GUARDIAN în Marea Mediterană sunt doar trei elemente care susțin contribuția Forțelor Navale Române la efortul comun al Armatei României, în cadrul Alianței și UE, pentru menținerea stabilității în această regiune extinsă a Mării Negre.

De asemenea, participarea cu nave și cu personal de stat major în cadrul grupărilor navale ale NATO, pe timpul dislocării acestora în Marea Neagră, sau dezvoltarea exercițiilor multinaționale ori bilaterale pentru menținerea interoperabilității, dar și pentru dezvoltarea cooperării sau pentru menținerea echilibrului de putere în regiune sunt alte elemente demne de subliniat. Forțele Navale Române au realizat premiere importante, în ultimii ani, în cadrul participărilor la operațiile

Active Endeavour, Unified Protector, Atalanta, Sea Guardian sau al exercițiilor naționale, multinaționale și internaționale, precum: integrarea elicopterului organic, a Serviciului de luptă V la bordul fregatelor; integrarea forțelor pentru operații speciale (FOS) și grupelor EOD la bordul navelor; realizarea unei structuri flexibile, adaptabile la nivelul organizației; dislocarea infanteriei marine în teatrele de operații din Afganistan sau din Marea Baltică.

Rolul României în realizarea ordinii regionale la Marea Neagră, precum și rolul ei în cadrul procesului de regionalizare la Marea Neagră sunt, de asemenea, important a fi fructificate ca o oportunitate.

Putem afirma că acest rol are importanță și consistență și datorită faptului că, în cadrul relațiilor internaționale, România dovedește principialitate și caracter, așa după cum reputatul profesor american Milan Vego arată, în cartea sa, *Joint Operational Warfare*, "Theory and practice":

"Successful Leaders at any level of command possess certain character traits and professional knowledge and experience that distinguish them from less capable commanders"¹³.

Este evident însă că întrebuintarea resurselor tuturor celor cinci dimensiuni ale securității este de departe cea mai eficientă cale de realizare și de menținere a stabilității statelor și, implicit, a regiunii Mării Negre. Abordarea cuprinzătoare a politicilor de securitate și a strategiilor externe, ca și a celor de apărare în egală măsură rămâne de interes pentru conducerea statului, dar și pentru cetățenii acestuia.

Din această perspectivă, și România ar trebui să facă mai mult pentru identificarea obiectivelor majore pe termen mediu și lung și să-și asume rolul destinat prin poziționarea sa geopolitică și geostrategică, să continue politica de menținere a unui echilibru de putere stabil în regiunea Mării Negre și în cea extinsă acesteia.

În consecință, menținerea unui echilibru a rolului dimensiunilor politice, economice, militare, sociale și de mediu este calea optimă, soluția cea mai eficientă pentru asigurarea stabilității și securității statului, dar și a celei regionale, dacă vorbim despre regiunea Mării Negre.

Concluzii

Pornind de la cerințele actuale, specificul structurilor pe care le proiectăm trebuie să

îndeplinească următoarele criterii: comandă și control eficiente, structură echilibrată de forțe, interoperabilitate și infrastructură corespunzătoare, totul pentru a apropia forțele din subordinea Statului Major al Apărării de cerințele războiului modern tip joint, pe mare, pe uscat și în aer. În contextul integrării în structurile euroatlantice și al modernizării Forțelor Armate prin achiziția unor echipamente sau sisteme compatibile și interoperabile cu cele ale partenerilor noștri, elaborarea documentelor strategice s-a impus ca fiind una dintre priorități.

În calitate de stat riveran al Mării Negre, situat în apropierea zonei de insecuritate din Balcani și la intrarea principalei axe de transport fluvial dintre Orientul Mijlociu și Europa Occidentală, România trebuie să dispună de o forță navală credibilă și bine structurată, cu o putere combativă, pe măsura responsabilităților care-i revin la mare și fluviu. În contextul evoluției contemporane a mediului de securitate, puterea maritimă a țării este un factor de importanță vitală, iar Forțele Navale Române reprezintă pilonul principal al acesteia.

Participarea cu succes a Armatei României, alături de partenerii euroatlantici în campaniile din Irak, din Balcani și din Afganistan, sau participarea la operațiile navale majore, desfășurate în teatrele de operații din Marea Mediterană, din Golful Aden și din Oceanul Indian, în lupta împotriva terorismului, în războiul din Libia sau în lupta antipiraterie demonstrează rolul și importanța dimensiunii militare a securității.

Securitatea, stabilitatea și prosperitatea în această regiune depind în bună măsură de actorii regionali și internaționali: Uniunea Europeană, NATO, Rusia, SUA, Turcia și, nu în ultimul rând, China. Probabil, cele mai importante sunt însă relațiile dintre SUA, Uniunea Europeană și Rusia.

România este unul dintre actorii principali de pe scena geopolitică a regiunii Mării Negre. Democrația, respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, buna guvernare sunt principii solide, fundamentale ale Uniunii Europene. Obiectivul principal al Uniunii Europene este de a promova democrația în interiorul Uniunii Europene, dar, în egală măsură, și în vecinătatea acesteia. Este prioritar, pentru Uniunea Europeană, ca proiecția unei viziuni pe termen mediu și lung să fie aplicată cu o consecvență adecvată.

În regiunea Uniunii Europene, un număr important de state au populația formată din categorii etnice diferite și deosebirile religioase, culturale sau sociale sunt încă greu de uniformizat. Totuși, nu sunt obstacole de netrecut. Diferențele culturale și religioase sunt de departe cele care pot fi depășite cu ușurință. Liderii pot rezolva aceste divergențe prin creativitate pozitivă.

Din acest punct de vedere, România este un foarte bun exemplu. Cele 18 minorități care trăiesc în armonie pe teritoriul țării noastre constituie un exemplu și o oportunitate pentru liderii din regiunea extinsă a Mării Negre¹⁴.

Actori importanți, SUA, NATO, Uniunea Europeană, Rusia, China sunt cele care trebuie să amplifice dialogul și să-l extindă la nivelul întregii arii. Și, atunci când realizăm aceste lucruri, este necesar să aducem în ecuație și rolul Dunării, pentru că, așa cum spunea Mihail Kogălniceanu, „Drumul Dunării spre Marea Neagră este cheia mântuirii noastre”.

Fundamentele geopolitice ale regiunii Mării Negre, potențialul regional al Mării Negre, dinamica procesului de regionalizare, dar și procesul de regionalizare, din perspectiva României, sunt elemente cheie în fundamentarea unei viziuni clare. Bazele conceptuale ale ordinii regionale, identitatea politică și ordinea regională la Marea Neagră sunt analizate și clarificate prin prisma comprehensivității.

România se adaptează continuu cadrului euroatlantic și prin elaborarea unor documente programatice de calitate, de la Strategia Națională de Apărare la Strategia de Securitate pentru Marea Neagră, cu adoptarea unei noi Doctrine a Forțelor Navale, ediție 2018, un document fundamental pentru desfășurarea activității Forțelor Navale ale României, document care cuprinde, în esență, o sumă de principii, un set de reguli și, în același timp, o sumă de „învățăături”, de lecții identificate sau învățate, transformate în proceduri de operare standardizate, la nivelul structurii Forțelor Navale, cu o viziune pentru modernizare. Aceste documente programatice cuprind principiile și direcțiile prioritare ale dezvoltării, dar și ale modernizării Forțelor Armate ale României pe termen mediu și lung și au o contribuție reală la dezvoltarea unei ordini regionale la Marea Neagră.

Dezvoltarea unei conștiințe maritime a cetățenilor României, a poporului român este un

deziderat primordial și al acestei doctrine, alături de celelalte documente de bază ale Statului Major al Forțelor Navale.

În egală măsură, este important pentru noi, dar în special pentru generațiile viitoare, să înțelegem că dezvoltarea unei conștiințe maritime, așa cum a făcut-o vizionarul Mihai Kogălniceanu, este esențială. Dezvoltarea unei conștiințe maritime ar putea continua din acest punct și pe toată regiunea extinsă a cursului Dunării spre Marea Neagră, sprijinită pe pilonii strategici ai Forțelor Navale ale României.

Pornind de la cerințele actuale ale lumii moderne, noile doctrine, pe specificul structurii forțelor pe care le proiectăm, pe care le modernizăm de fapt, trebuie să îndeplinească criteriile de conducere eficiente, ca o structură echilibrată de forțe interoperabile și cu o infrastructură corespunzătoare.

La 15 ani de la intrarea României în NATO, realizarea compatibilității, a interoperabilității dintre forțele armate ale membrilor NATO se impune și prin corelarea și armonizarea cadrului legislativ, atât pe orizontală, cât și pe verticală, în toate domeniile de activitate. Lecțiile identificate și lecțiile învățate după participarea la operații și misiuni, la exerciții internaționale și multinaționale au adus un important câștig și un feedback necesar dezvoltării și transformării aspectelor operaționale.

Transformarea Armatei României și, implicit, a Forțelor Navale Române din ultimii 15 ani este evidentă, dar acest fapt nu înseamnă că este finalizată. Procesul trebuie înțeles ca fiind continuu, cu implicarea tuturor mecanismelor și forțelor care contribuie la această dezvoltare.

La final de an 2019, România, ca stat maritim european, membru al celor mai importante organizații din spațiul euroatlantic NATO și Uniunea Europeană, se afirmă acum ca un stat recunoscut, pe măsura statutului său, pentru prima dată în istorie, la conducerea Consiliului Uniunii Europene, într-o perioadă cu provocări, dar și cu oportunități multiple.

NOTE:

1 Grigore Stamate, *Frontiera de stat a României*, Editura Militară, București, 1997, pp. 125, 239, 267.

2 Ayse Gunes - Ayata, Ayca Ergun, Isil Celimli, *Black Sea Politics, Political culture and civil society in an unstable region*, International Library of Political Studies, I.B. Tauris&Co Ltd., 2005, p. 17.

3 Neagu Djuvara, *A Brief Illustrated History Of Romanians*, translated by Cristian Anton, București, Humanitas, 2017, p. 10.

4 Neagu Djuvara, *op.cit.*, pp. 259, 272, 305, 337.

5 [Ministerul Afacerilor Externe], *Parteneriatul strategic Romania – SUA*, <https://www.mae.ro/node/4944#null>, accesat la 12 noiembrie 2019.

6 [EUROSTAT], *Romania in UE*, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/9440506/RO+presidency+RO.pdf>, ianuarie 2019, accesat la 2 noiembrie 2019.

7 [Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară], *Marea Neagră de la „lacul bizantin” la provocările secolului XXI*, Editura Militară, București, 2006, p. 11.

8 Plutarh, *The Rise and Fall of Athens: Nine Greek Lives*, translated with an introduction by Ian Scott-Kilvert, Penguin Books, UK, 1960, p. 187.

9 [Ministerul Apărării Naționale], *Strategia Militară a României*, „Forțe armate moderne, pentru o Românie puternică în Europa și în lume”, București, 2016, p. 11.

10 [Administrația Prezidențială], *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019, O Românie puternică în Europa și în lume*, București, 2015, p. 18.

11 *** *EUROCORPS – A Force for the European Union and NATO, An European Union Battlegroup (Eubg) Is The Minimum Militarily Effective, Credible And Coherent, Rapidly Deployable Force Package Capable Of Stand-Alone Operations Or For The Initial Phase Of Larger Operations*, <https://www.eurocorps.org/readiness/european-battlegroup/>, accesat la 6 noiembrie 2019.

12 [Allied Joint Force Command Brunssum], *Mission*, <https://jfcbs.nato.int/page5815856.aspx>, accesat la 2 noiembrie 2019.

13 Milan Vego, *Joint Operational Warfare, "Theory and practice"*, Newport, Naval War College, Rhode Island, 2007, p. X-5.

14 ***EUROSTAT, *Romania in UE*, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/9440506/RO+presidency+RO.pdf>, ianuarie 2019, accesat la 2 noiembrie 2019.

BIBLIOGRAFIE

*** *EUROCORPS – A Force for the European Union and NATO, An European Union Battlegroup (Eubg) Is The Minimum Militarily Effective, Credible And Coherent, Rapidly Deployable Force Package Capable Of Stand-Alone Operations Or For The Initial Phase Of Larger Operations*, <https://www.eurocorps.org/readiness/european-battlegroup/>

*** *Strategia Națională pentru Securitate în regiunea Mării Negre*, proiect, București, 2019.

[Administrația Prezidențială], *Strategia de Securitate Națională a României*, București, 2007.

[Administrația Prezidențială], *Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019, O Românie puternică în Europa și în lume*, București, 2015.

[Allied Joint Force Command Brunssum], *Mission*, <https://jfcbs.nato.int/page5815856.aspx>

Ayse Gunes - Ayata, Ayca Ergun, Isil Celimli, *Black Sea Politics, Political culture and civil society in an unstable region*, International Library of Political Studies, I.B. Tauris&Co Ltd., 2005.

[EUROSTAT], *Romania in UE*, <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/9440506/RO+presidency+RO.pdf>

[Guvernul României], *Strategia Militară a României*, București, 2016.

[Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară], *Marea Neagră de la „lacul bizantin” la provocările secolului XXI*, Editura Militară, București, 2006.

[Ministerul Afacerilor Externe], *Parteneriatul strategic România – SUA*, <https://www.mae.ro/node/4944#null>

[Ministerul Apărării Naționale], *Strategia Militară a României*, „Forțe armate moderne, pentru o Românie puternică în Europa și în lume”, București, 2016.

[Monitorul Oficial al României] nr. 708, *Strategia Militară a României*, București, 28 septembrie 2016.

Neagu Djuvara, *A brief illustrated history of Romanians*, translated by Cristian Anton, București, Humanitas, 2017.

Plutarh, *The Rise and Fall of Athens: Nine Greek Lives*, translated with an introduction by Ian Scott-Kilvert, Penguin Books, UK, 1960.

Stamate Grigore, *Frontiera de stat a României*, Editura Militară, București, 1997.

Vego Milan, *Joint Operational Warfare, "Theory and practice"*, Newport, Naval War College, Rhode Island, 2007.

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/9440506/RO+presidency+RO.pdf>